

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

18 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Iurie Bejenaru, Maria Ghervas,

juducând în ședință, fără participarea părților, recursurile ordinare, declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vladislav Harti, avocații Natalia Pruteanu și Igor Coban în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Surdu Ion XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 09.08.2016 - 11.01.2018;

instanța de apel: 02.02.2018 - 13.06.2018;

instanța de recurs: 23.11.2018 - 18.12.2018.

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași din 11 ianuarie 2018, Ion Surdu a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal, iar în temeiul art. 60 Cod penal, a fost încetat procesul penal în privința acestuia, eliberându-l de răspunderea penală, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragerea la răspunderea penală.

Surdu Ion a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsa sub forma de închisoare, pe termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, și art. 151 alin. (1) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoare, pe termen de 5 ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor stabilite, pentru concurs de infracțiuni, inculpatului i-a fost aplicată o pedeapsă definitivă sub forma de închisoare pe termen de 6 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

S-a dispus încasarea din contul lui Ion Surdu cheltuielile pentru tratamentul părții vătămate Sergiu Carauș în folosul statului în mărime de 3 970 lei; se trec în

contul statului cheltuielile judiciare de efectuare a expertizei judiciare în mărime de 5 224 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Ion Surdu la 21 februarie 2014, în jurul orei 20.00 min., urmărind scopul pricinuirii vătămarilor corporale consăteanului său Sergiu Carauș, pentru că acesta ar fi sustras anterior păsări domestice din XXXXX, s-a deplasat la domiciliul ultimului împreună cu consăteanul Grigore Mămăligă și intenționat i-a aplicat ultimului multiple lovituri cu o bătă și un furtun de cauciuc de la tractor pe diferite regiuni ale corpului, pricinuindu-i vătămări corporale grave, cu dereglarea sănătății de lungă durată, sub formă de fisura maleopului pe stânga, lezarea splinei, fractura falangei distale a degetului 3 al mâinii stângi, fapt confirmat prin raportul de expertiză medico-legală, nr.42 D din 11 martie 2014.

Tot el, la 21 februarie 2014, împreună cu consăteanul său Grigore Mămăligă, fără acordul proprietarului Sergiu Carauș, au pătruns în locuința acestuia, în care la acel moment se aflau mai mulți cunoscuți a lui Sergiu Carauș unde s-au aflat ilegal aproximativ 30 de minute.

În continuare, Grigore Mămăligă urmărind scopul realizării intenției infracționale a lui Ion Surdu și favorizând acțiunile acestuia, folosindu-se de constituția fizică masivă, s-a poziționat în ușă, blocând intrarea și ieșirea celor prezenți din odaia respectivă, avertizându-i ca toți să stea la locurile lor, să nu se implice și să nu iasă din odaia respectivă. În timpul ce a urmat, Ion Surdu fără motiv, doar sub pretextul că Sergiu Carauș ar fi sustras cândva găini și animale domestice de la niște consăteni, i-a aplicat multiple lovituri cu pumnii, picioarele și o bătă pe diferite regiuni ale corpului, pricinuindu-i vătămări corporale grave, cu dereglarea sănătății de lungă durată.

Tot el, în aceeași seară, împreună cu consăteanul său Grigore Mămăliga, după ce au pătruns ilegal în domiciliul lui Sergiu Carauș, situat XXXXX, în care se aflau mai mulți cunoscuți a lui Sergiu Carauș, unde s-au aflat aproximativ 30 de minute, fără motiv, sub pretextul că Sergiu Carauș ar fi sustras găini de la niște consăteni, neținând cont de faptul că se afla într-un local în prezența mai multor persoane, încălcând grosolan ordinea publică și manifestând un comportament arogant și autoritar, lipsit de respect față de cei prezenți, acțiuni, care potrivit Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție, nr.4 din 19 iunie 2006, cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism se califică ca huliganism habitual, i-a aplicat lui Sergiu Carauș multiple lovituri cu pumnii, cu o bătă și un furtun de cauciuc de la tractor pe diferite regiuni ale corpului, pricinuindu-i vătămări

corporale grave, cu dereglarea sănătății de lungă durată. În timpul dat, Greigore Mămăliga urmărind scopul realizării acțiunilor lui Ion Surdu, folosindu-se de constituția sa fizică masivă și favorizând acțiunile acestuia, s-a poziționat în ușă, blocând intrarea și ieșirea celor prezenți în odaia respectivă și amenințându-i cu răfuiala fizică, i-a avertizat să nu se implice și să nu iasă din încăperea dată.

2.1. Acțiunile inculpatului au fost calificate, de către prima instanță, în baza: art. 151 alin. (1) Cod penal, după elementele - *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață ce a provocat pierderea unui organ* și art. 179 alin. (1) Cod penal, după elementele - *violarea domiciliului, adică pătrunderea și rămânerea ilegală în domiciliul unei persoane fără consimțământul acesteia* și art. 287 alin. (3) Cod penal, *huliganismul agravat, adică acțiunile prevăzute la alin. (1) și (2), săvârșite de două persoane, cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale și sănătății.*

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri procurorul, avocații Oxana Hamureac și Igor Coban în numele inculpatului prin care au solicitat.

3.1. Procurorul, casarea parțială a sentinței cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie încasate de la inculpat în beneficiul statului cheltuieli judiciare în sumă totală de 5 224 lei pentru efectuarea expertizelor medico-legale din 11 martie 2014 și 18 august 2017.

3.2. Avocatul Oxana Hamureac în numele inculpatului, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului în baza art. 151 alin. (1) Codul penal, să-i fie stabilită pedeapsa cu suspendarea condiționat a executării pedepsei și, în baza Legii cu privire la amnistie nr. 210 din 29 iulie 2016, să fie încetat procesul penal pe art. 287 alin. (3) Cod penal.

3.3. Avocatul Igor Coban în numele inculpatului, casarea integrală a sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri privind încetarea procesului penal în privința lui Surdu Ion învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea la răspunderea penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2018, a fost respins apelul procurorului și admise parțial apelurile declarate de către avocații Oxana Hamureac și Igor Coban în numele inculpatului, casată parțial sentința, inclusiv din alte motive, pronunțată următoarea hotărâre:

Ion Surdu a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Codul penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

S-a dispus încetarea procesului penal de învinuire a lui Ion Surdu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Codul penal, pe motiv că a expirat termenul de prescripție de tragere la răspunderea penală.

A fost încetat procesul penal de învinuire a lui Ion Surdu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Codul penal, pe motiv că fapta constituie contravenție. S-a dispus liberarea inculpatului de răspundere contravențională în baza art. 354 Codul contravențional, din motivul expirării prescripției răspunderii contravenționale.

A fost menținută sentința în partea în care a fost respinsă solicitarea de încasare a cheltuielilor judiciare de efectuare a expertizei în mărime de 5 224 lei.

4.1. În motivarea deciziei, instanța de apel a menționat că, necătând la faptul că inculpatul vina a recunoscut-o parțial, prima instanță motivat și întemeiat a concluzionat referitor la comiterea faptelor imputate bazându-se pe următoarele probe: declarațiile părții vătămate Sergiu Carauș, declarațiile martorilor Serghei Braga, Grigore Mămăligă, Constantin Bălan, Petru Iurcu, Andrei Mitev, Sergiu Burghilea, Victor Capcelea; plângerea lui Sergiu Carauș depusă la IP Călărași prin care solicită atragerea la răspunderea penală pe Ion Surdu care a intrat în gospodărie ultimului și l-a lovit cu un băț și un furtun de la tractor, pricinuindu-i leziuni corporale grave; înștiințarea telefonică parvenită de la IMSP Spitalul raional Călărași, potrivit căreia la 22 februarie 2014 la ora 12:30 după ajutor medical s-a adresat cet. Sergiu Carauș; procesul-verbal de cercetare la față locului din 22 februarie 2014 și planșa fotografică unde locuiește Sergiu Carauș nu au fost careva obiecte depistate; raport de constatare medico-legală nr.76 din 24 februarie 2014 conform căruia la cet. Sergiu Carauș s-au depistat - echimoză pe față, comoție cerebrală, echimoze imense cu edem al țesuturilor moi și excoriații pe membrele superioare și inferioare, fractura falangei distale a degetului 3 al mâinii stângi, plagă pe gamba stângă, fisura maleolului pe stânga, lezarea splinei - au fost produse cu un obiect dur contondent posibil la 21 februarie 2014 și se califică ca vătămări corporale grave periculoase pentru viață; raport de constatare medico-legală nr.42 D din 11 martie 2014 conform căruia la cet. Sergiu Carauș s-au depistat - echimoză pe față, comoție cerebrală, echimoze imense cu edem al țesuturilor moi și excoriații pe membrele superioare și inferioare, fractura falangei distale a degetului 3 al mâinii stângi, plagă pe gamba stângă, fisura maleolului pe stânga, lezarea splinei - au fost produse cu un obiect dur contondent posibil la 21 februarie 2014 și se califică ca vătămări corporale grave periculoase pentru viață; avizul de testare Poligraf nr. 3499 din 04 iunie 2014, conform căruia în răspunsurile

inculpatului la întrebările relevante 4R, 5R, 7R și 8R, s-au evidențiat modificări semnificative, care pot fi interpretate ca indici ai comportamentului simulat al subiectului; raportul de expertiză judiciară (suplimentară) nr.118 din 18 august 2017, conform căruia în baza datelor documentației medicale (fișa medicală nr.1276, raport de constatare și expertiza medico-legală nr. 76 și nr. 42D prezentate de Sergiu Carauș au fost constatate. a) traumă cranio-cerebrală închisă: echimoză pe față, comoție cerebrală; b) excoriații și echimoze cu edem al țesuturilor moi în regiunea membrelor superioare și inferioare, fractura falangei distale a degetului 3 mâna stângă, plaga contuză în regiunea gambei stângi, fisura maleolei laterale pe stânga, plagă contuză în regiunea gambei stângi, fisura maleolei laterale pe stânga; c). trauma închisă a abdomenului: lezarea splinei. 1. Leziunile corporale menționate mai sus în punctul "b", au fost produse la acțiunea traumatică prin mecanism de lovire cu un obiect dur contondent, de formă alungită, posibil la 21 februarie 2014, au condiționat dereglarea sănătății de lungă durată și conform acestui criteriu se califică ca vătămare corporală medie. 2. Traumă cranio-cerebrală închisă, echimoză pe față, comoția cerebrală menționată în p. „a”, a fost produsă la acțiunea traumatică a unui obiect dur contondent, posibil în timpul și în circumstanțele indicate, au condiționat dereglarea sănătății de scurtă durată și conform acestui criteriu se califică ca vătămare corporală ușoară. Trauma închisă a abdomenului cu lezarea splinei, a fost produsă la acțiunea traumatică a unui obiect dur contondent, posibil la 21 februarie 2014, au condiționat dereglarea sănătății de scurtă durată și conform acestui criteriu se califică ca vătămare corporală ușoară. Trauma închisă a abdomenului cu lezarea splinei, a fost produsă la acțiunea traumatică a unui corp dur contondent, prin mecanism de lovire, posibil la 21 februarie 2014 și ca periculoase pentru viață se califică ca vătămare corporală gravă. 3. Reieșind din datele documentelor medicale prezentate, a stabili cu certitudine prezența leziunilor corporale în regiunea abdomenului și spatelui, la cet. Sergiu Carauș, nu este posibil, din cauza lipsei câtorva consemnări referitor la leziunile corporale în regiunile nominalizate în Fișa medicală și la examinarea de către expertul judiciar medic-legist, după intervenția chirurgicală (pansament al peretelui abdominal). Peretele abdominal anterior este elastic, mobil, iar splina este un organ fixat în cavitatea abdominală și datorită acestor particularități, la lovirea cu obiecte dure contondente, inclusiv bâta sau furtunul, pot lipsi leziuni corporale vizibile, externe, dar prezente leziuni corporale interne, la nivelul organelor abdominale (splina). 4. Trauma închisă a abdomenului cu lezarea splinei, a fost produsă la acțiunea traumatică a unui(or) corp(uri) dur(e), prin mecanism de lovire

în proiecția splinei (regiunea superioară și laterală stângă a abdomenului), cu o forță suficientă pentru învingerea rezistenței a țesutului organului lezat (splina).

Astfel, analizând probele enumerate mai sus și apreciindu-le, din punct de vedere al coroborării lor cu celelalte probe, instanța de apel a constatat că ele demonstrează cu certitudine vina inculpatului Ion Surdu în comiterea faptelor imputate și care combat argumentele declarate de către partea apărării.

Mai mult, instanța de apel a indicat că, declarațiile depuse de către inculpat, sunt combătute prin probele analizate și apreciate mai sus, prin prisma prevederilor art. 101 Codul de procedură penală.

De asemenea, instanța de apel a menționat că, conform rapoartelor de expertiză și de constatare, este probat cu certitudine că, în rezultatul acțiunilor traumatiche asupra splinei, aceasta a fost extirpată. Astfel, cazul dedus judecării se deosebește esențial de alte cazuri prin faptul că, în prezentul caz, partea vătămată a pierdut un organ - splina, iar în cazurile prezentate în calitate de practică judiciară - a avut loc doar lezarea splinei fără pierderea acesteia. Prin urmare, suntem în prezența urmării prejudiciabile prevăzute de art. 151 alin. (1) Codul penal - pierderea unui organ.

Această consecință prejudiciabilă este încriminată prin rechizitoriu. Faptul pierderii unui organ de către partea vătămată este unul cert și probat în afara oricărui dubiu. În consecință, instanța de apel a statuat că nu sunt relevante argumentele referitoare la faptul că vătămările nu sunt periculoase pentru viață, fiind că acest element (urmarea prejudiciabilă) - vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață nu a fost reținută la calificarea faptei inculpatului.

Totodată, instanța de apel a remarcat că, ținând cont de concluziile Curții Constituționale a Republicii Moldova și a Curții Europene pentru Drepturile Omului, termenul de 3 luni ca termen maxim a calității de bănuțit urmează a fi considerat din data emiterii ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuțit a lui Ion Surdu, adică din 06 martie 2014. Deși, numele „Ion Surdu” este menționat în partea descriptivă a ordonanței de pornire a urmăririi penale, acest fapt nu a avut repercusiuni importante pentru situația ultimului. Din momentul pornirii urmăririi penale și până la momentul recunoașterii în calitate de bănuțit nu au fost întreprinse acțiuni care ar limita drepturi și libertăți, situația reală a ultimului rămânând aceeași.

Astfel, instanța de apel a constatat că, la caz, nu sunt aplicabile prevederile art. 3 alin. (3) Codul de procedură penală și nici prevederile regulii „non bis in idem”.

Instanța de apel a menționat că, legislația în vigoare (în special art. 276 Codul de procedură penală) nu stabilește cerințe față de conținutul plângerii prealabile ca condiție pentru pornirea urmăririi penale. Este cert că asemenea cerere trebuie să conțină expres voința victimei de a trage la răspundere penală făptuitorul. Nu este obligatoriu a asemenea cerere să conțină calificarea juridică dată de victimă sau să descrie cu certitudine circumstanțele de fapt relevante.

Analizând conținutul plângerii depuse de către Sergiu Carauș (f.d.8, vol.I), instanța de apel a conchis că aceasta conține voința expresă a victimei de a trage făptuitorul la răspundere penală și faptul de pătrundere în gospodărie. Astfel, plângerea respectivă este suficientă pentru pornirea urmăririi penale în baza art. 179 alin. (1) Cod penal. Faptul existenței unei autosesizări a procurorului, după depunerea plângerii prealabile, nu împiedică pornirea urmăririi penale în baza art. 179 alin. (1) Cod penal, esențial fiind prezența plângerii prealabile. Prin urmare, nu poate fi aplicată sancțiunea procesuală prevăzută de art. 275 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Conform art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat următoarele termene: a) 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare. Conform art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia. Conform art. 332 alin. (1) Codul de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)-9), 285 alin. (1) pct. 1), 2), 4), 5), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Cod penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. La caz, fapta a fost comisă la 21 februarie 2014. La momentul examinării prezentei cauze a expirat termenul de 2 ani ca termen de prescripție de tragere la răspundere penală în cazul infracțiunii ușoare.

Cu referire la învinuirea adusă în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, instanța de judecată a conchis necesar de a înceta procesul penal din următoarele considerente. Actele de violență exprimate sub forma vătămărilor grave nu pot fi reținute la calificare potrivit art. 287 Codul penal. Acest raționament este dedus din pedepsele prevăzute de art. 151, pe de o parte, și art. 287 Cod penal, pe de altă parte. Per a contrario, infracțiunea prevăzută la alin. (3) art. 287 Cod penal, prevede pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de la 3 ani la 7 ani. Prin urmare, infracțiunea de huliganism prevăzută de art. 287 Codul penal, nu poate să absoarbă violența de la infracțiunea prevăzută de art. 151 Cod penal. Aceasta întrucât respectiva

infracțiune prevede pedeapsa mai aspră decât cea stabilită pentru infracțiunea de huliganism.

Având în vedere condițiile faptei examinate, este inadmisibil prin aplicarea loviturilor (*aceleași lovituri comise de către inculpat asupra părții vătămate*) comiterea simultană a infracțiunilor prevăzute de art. 151 și art. 287 Cod penal, întrucât ambele infracțiuni presupun violență. Astfel, concluzia care se impune rezidă în faptul că, în cazul în care violența aplicată de către făptuitor în legătură cu încălcarea grosolană a ordinii publice se exprimă sub forma vătămării medii, calificarea se va face potrivit art. 151 Codul penal și art. 354 Codul contravențional. Potrivit regulii absorbției, infracțiunea de huliganism nu poate absorbi infracțiunea prevăzută de art. 151 Codul penal, deoarece infracțiunea absorbantă trebuie să prevadă o pedeapsă mai aspră decât infracțiunea absorbită. Acceptarea unei asemenea variante de calificare (prin ordonanță, fiind calificarea prin concurs ideal în baza art. 287 alin. (3) Codul penal și art. 151 alin. (1) Cod penal) ar însemna ignorarea principiului neadmiterii tragerii la răspundere penală de două ori pentru aceeași faptă, prevăzută la art. 7 alin. (2) Cod penal și art. 22 alin. (1) Cod de procedură penală. Fiind aplicată o singură dată, violența nu poate fi reținută de două ori la calificare: prima dată în contextul infracțiunii prevăzute de art. 151 Codul penal; a doua oară ca expresie a infracțiunii de huliganism.

Subsecvent, instanța de apel a menționat că, conform art. 332 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care fapta persoanei constituie o contravenție administrativă, instanța încetează procesul penal și, concomitent, soluționează cauza conform prevederilor Codului contravențional. Conform art. 391 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul prevăzut în art. 332 alin. (2), instanța încetează procesul penal, cu aplicarea sancțiunii administrative prevăzute în Codul contravențional.

Astfel, reieșind din circumstanțele constatate în cadrul cercetării judecătorești, instanța de apel a conchis că acțiunile inculpatului în partea care se referă la învinuirea comiterii huliganismului, urmează a fi calificate în baza art. 354 alin. (1) Cod contravențional, după semnele - *huliganismul nu prea grav, adică acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice*, iar conform art. 461 Cod contravențional, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute la art. 441 și 445, instanța încetează procesul contravențional.

Instanța de apel ținând cont de scopul pedepsei penal, de infracțiunea săvârșită de inculpat, care se atribuie la categoria infracțiunilor grave, circumstanțe atenuante și circumstanțe agravante nu au fost stabilite, a ajuns la concluzia de a

numi inculpatului pedeapsa pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Totodată, instanța de apel ținând cont de multitudinea circumstanțelor care descriu faptele respective nu consideră rațional faptul de a dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei, or la caz, faptele comise de către inculpat au un aport negativ asupra societății. Astfel, existența unei asemenea urmări prejudiciabile și dispunerea suspendării condiționate pentru comiterea unei astfel de infracțiuni implică, de regulă, imposibilitatea restabilirii echității sociale ca scop al pedepsei prevăzute de art. 61 Cod penal.

Referitor la cheltuielile de efectuare a expertizelor judiciare, instanța de apel a menționat că prima instanță a respins solicitarea de încasare a acestora fiind sub imperiul art. 143 alin. (2) Codul de procedură penală. Astfel, ținând cont de faptul că, la momentul emiterii sentinței, legislația prevedea expres cine suporta cheltuielile de efectuare a expertizei, sentința urmează a fi menținută în această parte.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare declarate de către procuror, avocații Natalia Pruteanu și Igor Coban în numele inculpatului Ion Surdu.

5.1. Procurorul își întemeiază recursul în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12 Cod de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei în partea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, pe motiv că constituie contravenție și neîncasarea cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei la rejudecarea în aceeași instanță de apel într-un alt complet de judecată.

În motivarea recursului, procurorul susține că, instanța de apel nu s-a expus, nu a cercetat și apreciat la justa valoare probele acuzării care demonstrează indubitabil vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal.

Totodată, recurentul indică că, instanța de apel eronat a apreciat legislația națională cu privire la cheltuielile de judecată, or statul nu este obligat să suporte cheltuielile de acest gen, doar le achită la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și a nu tergiversa procesul penal.

5.2. Avocații Natalia Pruteanu și Igor Coban în numele inculpatului, în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 8), 11), 16) Cod de procedură penală, solicită casarea

deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei decizii prin care inculpatul să fie achitat de sub învinuirea înaintată.

În motivarea recursurilor, apărătorii susțin unanim că, instanța de apel la pronunțarea deciziei eronat nu a luat în calcul faptul că inculpatului i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, deoarece i-a fost încălcat termenul aflării în calitate de bănuit, fapt ce atrage nulitatea actelor procedurale.

Mai mult, apărarea menționează că, în cadrul examinării cauzei penale a participat în calitate de acuzator de stat o persoană care nu avea asemenea calitate procesuală.

De asemenea, recurenții indică că, instanța de apel a admis o eroare gravă, menținând sentința în partea încasării de la inculpat în beneficiul părții vătămate a cheltuielilor pentru tratament în sumă de 3 970 lei, or Sergiu Cărauș nu a fost recunoscut în calitate de parte civilă și nu a înaintat nicio acțiune civilă.

Totodată, apărarea susține că, instanța de apel eronat nu a pus în discuție demersul înaintat de către apărător privind efectuarea unei expertize repetate și eronat și-a atribuit calitatea de expert.

Apărarea remarcă că, instanța de apel contrar prevederilor art. 276 Cod de procedură penală, a calificat acțiunile inculpatului conform dispoziției art. 179 alin. (1) Cod penal, or la caz lipsește plângerea prealabilă a părții vătămate.

Recurenții indică că, în acțiunile inculpatului lipsește latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, deoarece nu a fost demonstrată provocarea leziunilor corporale grave.

6. Judecând recursurile declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează asupra admiterii acestora din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de

fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Colegiul penal lărgit constată că, aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel și anume:

Prevederile art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală, nu au fost respectate de instanța de apel la judecarea apelurilor declarate de către procuror și avocații Oxana Hamureac și Igor Coban în numele inculpatului, pentru care motiv, în baza temeiului invocat, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, urmează a fi casată decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, deoarece această eroare judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că, decizia instanței de apel, conform art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

În pofida acestor prescripții legale, instanța de apel în dispozitivul deciziei specificând că inculpatul a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor incriminate, în partea descriptivă nu a constatat și descris faptele criminale, considerate ca fiind dovedite, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii acestora, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunilor.

Deși, instanța de fond a încetat procesul penal intentat în privința inculpatului în baza art. 179 alin. (1) Cod penal, în legătură cu expirarea termenul de prescripție de atragere la răspundere penală, și îl condamnă pe inculpat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) și 287 alin. (3) Cod penal, instanța de apel în dispozitivul deciziei, menține sentința doar în partea în care a fost respinsă solicitarea de încasare a cheltuielilor judiciare de efectuarea expertizei în mărime de 5 224 lei.

Astfel, Colegiul penal lărgit atrage atenția că, instanța de apel contrar prevederilor legale, condamnând inculpatul în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, recalificând acțiunile acestuia de la 287 alin. (3) Cod penal la 354 Cod

contravențional și încetând procesul contravențional din motivul expirării termenului prescripției răspunderii contravenționale, totodată încetând procesul penal de învinuire a inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 Cod penal, la fel din motiv că expirat termenul prescripției de tragere la răspundere penală, nu descrie și constată faptele inculpatului.

Așadar, conform art. 385 alin. (1) pct. 1) – 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe.

În aceeași ordine de idei decizia atacată prezintă și deficiențe sub aspectul motivării, deoarece instanța nepronunându-se sau pronunându-se superficial asupra motivelor invocate în apeluri, a făcut o motivare haotică, bazându-se în mod repetat pe declarațiile părții vătămate, fără o argumentare concretă.

Este de menționat faptul că, hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

În consecință, instanța de apel a pronunțat o hotărâre contradictorie și nemotivată, contrară prevederilor art. 6 al Convenției europene a drepturilor omului, or, jurisprudența CtEDO indică faptul că, „... rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției. Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar de asemenea obligația corespunzătoare

a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse.”(cauza Fomin vs Moldovei din 11 octombrie 2011, nr. 36755/06).

Totodată, instanța de recurs ordinar menționează că, din materialele dosarului reiese că instanța de apel nu s-a pronunțat și nici nu a pus în discuție demersul înaintat de către apărătorul Igor Coban privind dispunerea efectuării unei expertize medico-legale (*f.d. 137, vol. II*) mai mult, instanța nu a dat un răspuns clar argumentului apărării precum că, la materialele cauzei lipsește cererea părții vătămate de tragere la răspundere penală a inculpatului învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal, or instanța este obligată să dea răspuns la toate argumentele părților, fapt ce demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (*Suominen v. Finlandei § 37(2003), Kuznetsov și alții v. Rusiei § 85. (2007)*).

Situația descrisă mai sus, nu poate fi corectată în instanța de recurs, deoarece instanța de apel nu a soluționat fondul cauzei. Eroarea comisă nu oferă posibilitatea instanței de recurs de a concluziona asupra corectitudinii aprecierii probelor și încadrării juridice a acțiunilor inculpatului de către instanță, or conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor pentru examinarea cauzelor în primă instanță.

În atare circumstanțe se consideră că, instanța de apel a comis erori de drept prin încălcarea prevederilor art. 100, 101, 394, 414-419 Cod de procedură penală, iar aceste abateri se cuprind în prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței

În aceste împrejurări, Colegiul penal lărgit consideră că, erorile comise de către instanța de apel, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza pe fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual penale.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 414 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, totodată să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apeluri, să verifice și să aprecieze profund probele administrate în instanța de fond și cea de apel în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu

argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să analizeze la modul cuvenit prezența sau lipsa vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunilor imputate, ținând cont de motivele expuse în pct. 6 al prezentei decizii, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

Rezumând cele menționate, încălcările enunțate determină incontestabil Colegiul penal lărgit să concluzioneze asupra necesității de a casa decizia instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vladislav Harti, avocații Natalia Pruteanu și Igor Coban în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2018, în cauza penală în privința inculpatului *Surdu Ion XXXXX* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac, publicată integral la *15 ianuarie 2019*.

Președinte

Iurie Diacon

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas